

VYHODNOCENÍ STANDARDU VEŘEJNÝCH KNIHOVNICKÝCH A INFORMAČNÍCH SLUŽEB VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Úvod

Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (dále jen VKIS) poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky z roku 2005 slouží ke zlepšení dostupnosti a kvality VKIS jejich uživatelům. Standardy VKIS jsou nástrojem motivace a jeho indikátory jsou využívány při poskytování a využívání peněžních prostředků z veřejných rozpočtů za účelem podpory rozvoje VKIS. Pro účely vyhodnocení standardu VKIS Krajská knihovna Františka Bartoše využila statistická data o činnosti 300 veřejných knihoven Zlínského kraje za rok 2010. V tomto počtu je zahrnuta také činnost 102 poboček.

Krajská knihovna Františka Bartoše každoročně vyhodnocuje plnění standardů a výsledky prezentuje na poradách a seminářích určených knihovníkům kraje. Knihovny ve Zlínském kraji usilují o splnění všech standardů, ne vždy mají podmínky pro jejich naplnění.

Vymezení jednotlivých standardů

Hodnoty indikátorů stanovených standardem VKIS byly definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování VKIS uživatelům.

Hodnoty ukazatelů jsou uváděny v osmi velikostních kategoriích obcí – viz tabulka:

Standard	Kategorie obcí							
	do 500 obyvatel	do 1000 obyvatel	do 3000 obyvatel	do 5000 obyvatel	do 10000 obyvatel	do 20000 obyvatel	do 40000 obyvatel	nad 40000 obyvatel
Provozní doba knihovny týdně	5 – 10 hod.	10 – 15 hod.	15 – 20 hod.	20 – 25 hod.	25 – 35 hod.	35 – 45 hod.	45 – 50 hod.	50 a více hod.
Výdaj na doplňování knihovního fondu	25–35 Kč / obyvatel							
Roční přírůstek v k.j.	45 – 80	80 – 150	150 – 350	350 – 750	750 – 1500	1500 – 4000	4000 – 7500	7500 a více
Studijní čtenářská místa	4–5	6–8	9–10	10–18	20–28	28–40	40–75	75 a více
Veřejně přístupný internet	1–2	2	2–3	3–5	5–7	7–10	10–15	15 a více

Plnění standardu VKIS v knihovnách Zlínského kraje v roce 2010

Meziroční srovnání

Standard	Splnilo knihoven				Srovnání+/- 2009/2010
	2009		2010		
Provozní doba knihovny pro veřejnost týdně	66	22%	68	23%	2
Nákup knihovního fondu bez dotace na RF	62	21%	66	22%	4
Roční přírůstek knihovních jednotek bez VF	139	46%	128	43%	-11
Počet studijních míst pro uživatele knihovny	182	61%	185	62%	3
Počet veřejně přístupných stanic připojených k internetu	199	66%	200	67%	1

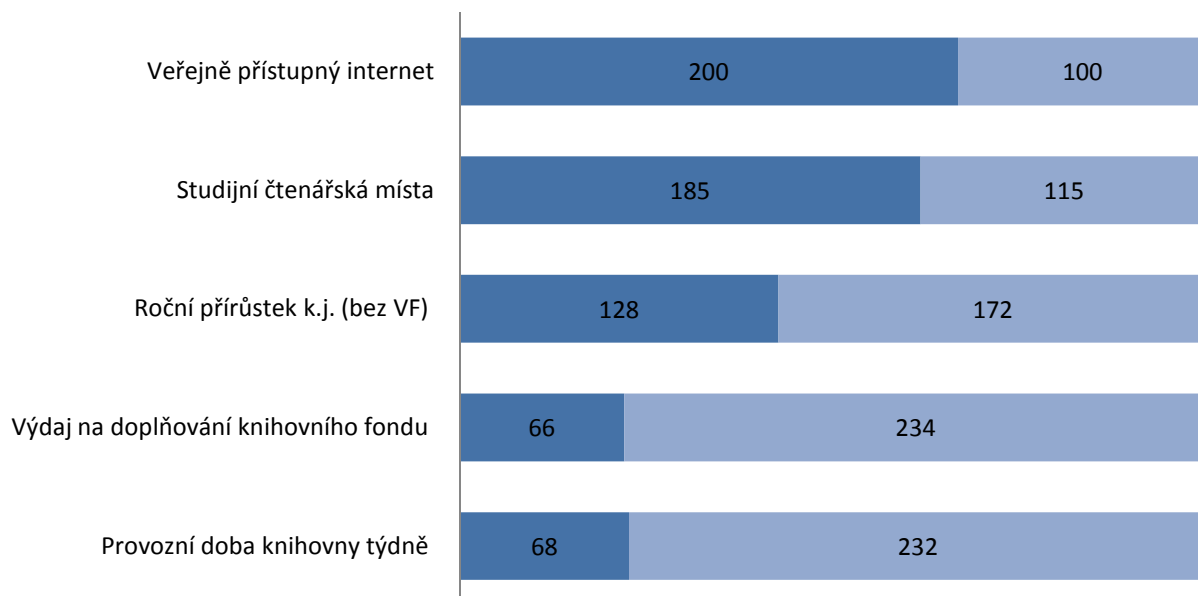
Knihovny, které splňují všechny standardy VKIS

V roce 2010 splnilo všech pět standardů 29 knihoven v kraji (tj. 10% z celkového počtu knihoven), čtyři standardy splnilo 31 knihoven.

Knihovny, které splňují všechna kritéria standardu VKIS v jeho minimální hodnotě:

- okres Kroměříž:
  - Knihovna Kroměřížska, Městská knihovna Bystřice pod Hostýnem, Městská knihovna Morkovice, Místní knihovna Zdounky, Obecní knihovna Skaštice,
- okres Uherské Hradiště:
  - Místní knihovna Babice, Městská knihovna Uherský Ostroh, Městská knihovna Staré Město, Místní knihovna Stupava,
- okres Vsetín:
  - MVK Vsetín, Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, Obecní knihovna Halenkov, Místní knihovna Horní Bečva, Obecní knihovna Horní Lideč, Městská knihovna Kelč, Obecní knihovna Jablůnka,
- okres Zlín:
  - Městská knihovna v Brumově Bylnici, Městská knihovna v Luhačovicích, Knihovna Napajedla, Městská knihovna Slavičín, Městská knihovna Slušovice,
  - obecní knihovny v Bohuslavicích na Vlárí, Haluzicích, Hostišové, Lukovečku, Louče, Neubuzi, Rudimově a Vlachově Lhotě.

Počty knihoven Zlínského kraje, které splnily jednotlivé standardy v roce 2010

- počet knihoven, které splňují minimální hodnotu standardu
- počet knihoven, které nesplňují minimální hodnotu standardu

Standard VKIS podle jednotlivých kritérií a velikostí obcí

Kritérium – Provozní doba knihovny pro veřejnost týdně

kategorie obcí podle počtu obyvatel	doporučená hodnota (počet hodin za týden)	počet knihoven	počet knihoven splňuje	standard splňuje % knihoven
1 – 500	5 – 10	98	19	19%
501 – 1 000	10 – 15	99	4	4%
1 001 – 3 000	15 – 20	73	19	26%
3001 – 5000	20 – 25	10	10	100%
5 001 – 10 000	25 – 35	11	10	91%
10 001 – 20 000	35 – 45	4	4	100%
20 001 – 40 000	45 – 50	4	2	50%
40 001 a více	50 a více	1	0	0%
CELKEM		300	68	23%

Kritérium – Nákup knihovního fondu

kategorie obcí podle počtu obyvatel	doporučená hodnota	počet knihoven	počet knihoven splňuje	standard splňuje % knihoven
1 – 500	25 – 35 Kč / obyv.	98	27	28%
501 – 1 000		99	11	11%
1 001 – 3 000		73	15	21%
3 001 – 5 000		10	1	10%
5 001 – 10 000		11	7	64%
10 001 – 20 000		4	1	25%
20 001 – 40 000		4	3	75%
40 001 a více		1	1	100%
CELKEM		300	66	22%

Kritérium – Roční přírůstek knihovních jednotek

kategorie obcí podle počtu obyvatel	doporučená hodnota (počet knihovních jednotek za rok)	počet knihoven	počet knihoven splňuje	standard splňuje % knihoven
1 – 500	45 – 80	98	37	38%
501 – 1 000	80 – 150	99	32	32%
1 001 – 3 000	150 – 350	73	40	55%
3 001 – 5 000	350 – 750	10	5	50%
5 001 – 10 000	750 – 1 500	11	8	73%
10 001 – 20 000	1 500 – 4 000	4	2	50%
20 001 – 40 000	4 000 – 7 500	4	3	75%
40 001 a více	7 500 a více	1	1	100%
CELKEM		300	128	43%

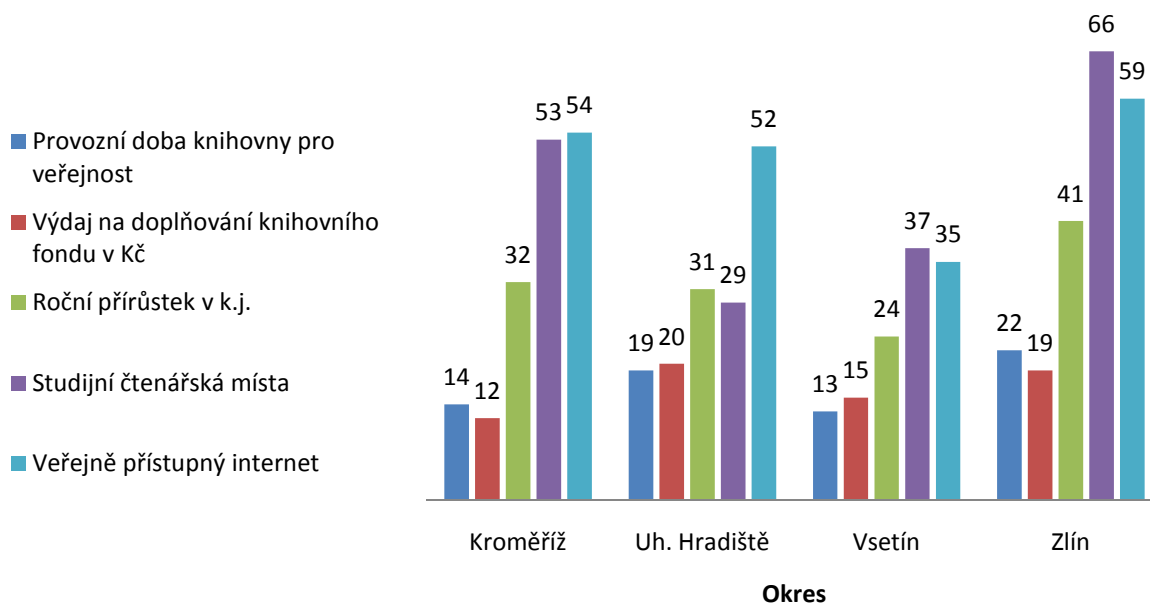
Kritérium – Počet studijních míst pro uživatele

kategorie obcí podle počtu obyvatel	doporučená hodnota (počet studijních míst)	počet knihoven	počet knihoven splňuje	standard splňuje % knihoven
1 – 500	4 – 5	98	66	67%
501 – 1 000	6 – 8	99	50	51%
1 001 – 3 000	9 – 10	73	45	62%
3 001 – 5 000	10 – 18	10	6	60%
5 001 – 10 000	20 – 28	11	9	82%
10 001 – 20 000	28 – 40	4	4	100%
20 001 – 40 000	40 – 75	4	4	100%
40 001 a více	75 a více	1	1	100%
CELKEM		300	185	62%

Kritérium – Počet veřejně přístupných stanic připojených k internetu

kategorie obcí podle počtu obyvatel	doporučená hodnota (počtu internetových míst)	počet knihoven	počet knihoven splňuje	standard splňuje % knihoven
1 – 500	1 – 2	98	97	99%
501 – 1 000	2	99	31	31%
1 001 – 3 000	2 – 3	73	49	67%
3 001 – 5 000	3 – 5	10	7	70%
5 001 – 10 000	5 – 7	11	8	73%
10 001 – 20 000	7 – 10	4	3	75%
20 001 – 40 000	10 – 15	4	4	100%
40 001 a více	15 a více	1	1	100%
CELKEM		300	200	67%

Plnění standardů v okresech

Závěr

Lze konstatovat, že v roce 2010 došlo ke zlepšení ve většině sledovaných kritérií kromě ročního přírůstku knihovních jednotek. Více knihoven plnilo standard „výdaj na doplňování knihovního fondu“, u něhož bylo zaznamenáno zlepšení o 1,3% knihoven. Knihovny daly celkově více finančních prostředků na nákup knihovního fondu, ale vzhledem k rostoucím cenám knih, jich bylo nakoupeno méně. Knihovny se rovněž snaží využívat dotačních programů Ministerstva kultury k obnově počítačů, a také díky tomu se standard „veřejně přístupný internet“ postupně daří plnit i menším knihovnám. Standard „provozní doba pro veřejnost“ plní jen 4% knihoven z kategorie 501-1000 obyvatel (u tohoto kritéria se v budoucnu předpokládá snížení hodnot standardu v této kategorii knihoven).

I přes mírné zlepšení oproti roku 2009 mají v plnění standardů VKIS knihovny velké rezervy a je třeba pokračovat v hledání cest pro zlepšování kvality VKIS a v připomínání jejich významu zřizovatelům knihoven.

Zpracovala Ing. Jana Tomancová